

Innst. 407 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument 8:96 S (2012–2013)

Innstilling fra justiskomiteen om representantfor- slag fra stortingsrepresentantene Hans Frode Kielland Asmyhr, Åse Michaelsen, Ulf Leirstein og Per Sandberg om handlingsplan mot tigging

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingsrepresentantene Hans Frode Kielland Asmyhr, Åse Michaelsen, Ulf Leirstein og Per Sandberg fremmet 11. april 2013 følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovbestemmelse som kriminaliserer tigging på offentlig sted.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en tiltaksplan mot tiggerrelatert kriminalitet. En slik plan bør blant annet omfatte økt oppmerksomhet på og straffeskjerpelse for menneskehandel, økt grensekontroll, samt forslag til kommunale tiltak mot tigging.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Tore Hagebakken, Sigvald Oppebøen Hansen, Anna Ljunggren og Tove-Lise Torve, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kielland Asmyhr, Ulf Leirstein, Åse Michaelsen og lederen Per Sandberg, fra Høyre, André Oktay Dahl og Anders B. Werp, fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, og fra Senterpartiet,

Jenny Klinge, viser til forslagene i Dokument 8:96 S (2012–2013).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil peke på at de fleste som tigger er i en vanskelig livssituasjon. En aktiv justispolitikk er derfor ikke alene tilstrekkelig for å fjerne tigging. Rus, psykiske problemer, nød og fattigdom fører til at tigging kan oppleves som den eneste muligheten til å skaffe seg og sine en inntekt. Sosialpolitiske problemer skal løses med sosialpolitiske virkemidler.

Komiteen viser til at tiggingen framstår som mer organisert enn tidligere, og at den kan oppleves aggressiv og skape utrygghet. Politiet har påvist sammenheng mellom omreisende tiggere og utøvelse av kriminalitet. Dette gjelder lovbrudd som lommetyveri, butiktyveri, innbrudd og alvorlige ran. Dette skaper utrygge lokalsamfunn. Ifølge Europol kan organiserte tiggergrupper også knyttes til menneskehandel.

Komiteen understreker at tigging først og fremst er et sosialt problem, hvor det er tiggerne som trenger hjelp – uansett om de er norske eller utenlandske. Komiteen er imidlertid også oppmerksom på at tigging kan settes i sammenheng med alvorlig kriminalitet. Komiteen legger vekt på at kampen mot menneskehandel må fortsette med uforminsket styrke. Mennesker som tigger på gatene er en sammensatt gruppe, der mange lever under vanskelige forhold.

Komiteen viser til at det er mange og ulike årsaker til tigging. Komiteen viser derfor til det enkelte partis satsing for å bekjempe fattigdom, tilby rusbehandling, gjøre en tidlig innsats, hindre frafall i skolen, arbeidsmarkedstiltak osv. Fattigdomsproble-

mene i Europa må løses gjennom en kombinasjon av nasjonale tiltak og internasjonalt samarbeid. Mange land, humanitære og religiøse organisasjoner bidrar i land med utpreget fattigdom. Komiteen mener at Norge må bidra til å finansiere målrettede tiltak som kan avhjelpe underliggende årsaker til tigging, som nød og fattigdom i hjemlandet til tiggerne. Den avtalen Romania og Norge har inngått om bruk av EØS-midler er et eksempel på dette. Tiltak mot organisert kriminalitet og menneskehandel er særlig viktige.

Komiteen minner om at organisert tigging begått av omreisende tiggere ikke var et aktuelt problem i Norge da løsgjengerloven ble opphevet i 2006. Truende tigging er ulovlig i henhold til generelle bestemmelser i straffeloven.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til forslaget om å forby tigging og om å fremme en handlingsplan om tiggerrelatert kriminalitet.

Flertallet mener at tiggere først og fremst er mennesker som trenger hjelp, uansett om de er norske eller utenlandske. Flertallet viser til at det er mange og sammensatte årsaker til at menneske ser seg nødt til å tigge. De fleste som tigger er i en vanskelig livssituasjon. Rus, psykiske problem, nød og fattigdom fører til at noen opplever det å tigge som den eneste muligheten de har til å skaffe seg og sine et inntomme.

Flertallet er uroet over at tigging kan settes i sammenheng med annen alvorlig kriminalitet. Flertallet legger vekt på at kampen mot menneskehandel må holde fram med uforminset styrke. Mennesker som tigger på gatene våre er en sammensatt gruppe, der mange lever under vanskelige forhold. Flertallet mener at det å tigge i Norge ikke skal være løsningen for fattige, verken fattige fra Norge eller fra andre deler av Europa. På generelt grunnlag mener flertallet at fattigdom og sosial nød må møtes med velferdspolitiske og arbeidsmarkedspolitiske virkemidler, både i hjemlandet og i Norge, med rettigheter som andre EØS-borgere, og ikke med kriminalpolitiske virkemidler.

Flertallet viser for øvrig til sine merknader i innstillingen til Prop. 152 L (2012–2013).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovbestemmelse som kriminaliserer tigging på offentlig sted.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en tiltaksplan mot tiggerrelatert kriminalitet. En slik plan bør blant annet omfatte økt oppmerksomhet på og straffeskjerpelse for menneskehandel, økt grensekontroll, samt forslag til kommunale tiltak mot tigging.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovbestemmelse som kriminaliserer tigging på offentlig sted.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en tiltaksplan mot tiggerrelatert kriminalitet. En slik plan bør blant annet omfatte økt oppmerksomhet på og straffeskjerpelse for menneskehandel, økt grensekontroll, samt forslag til kommunale tiltak mot tigging.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:96 S (2012–2013) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Frode Kieland Asmyhr, Åse Michaelsen, Ulf Leirstein og Per Sandberg om handlingsplan mot tigging – vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 4. juni 2013

Per Sandberg

leder

Anders Werp

ordfører

Vedlegg**Brev fra Justis- og beredskapsdepartementet
v/statsråden til justiskomiteen, datert 21. mai 2013****Vedrørende representantforslag 8:96 S (2012-2013)**

Jeg viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Frode Kielland Asmyhr, Åse Michaelsen, Ulf Leirstein og Per Sandberg.

Forslagstillerne gir uttrykk for bekymring over den økte og organiserte tiggingen vi opplever i Norge. Det gis også en redegjørelse for hvordan enkelte kommuner har innført registreringsplikt, og forslagsstillerne referer kort synspunkter fra representanter for Oslo politidistrikt.

Justis- og beredskapsdepartementet ba i et høringsbrev 15. februar i år om innspill til forslag om endringer i politiloven som hadde til hensikt å redusere tigging på offentlig sted. I høringsbrevet ble det gitt en relativt detaljert oversikt over utviklingen i den organiserte tiggingen de senere år, og om hvordan politiet beskriver sammenhenger mellom tigging og kriminalitet.

Høringsbrevet drøftet hvordan man fra justismyndighetenes side kan møte situasjonen. Vi kan søke å regulere virksomheten ved å sette begrensninger på når og hvor det kan samles inn penger på offentlig sted i Norge, vi kan pålegge de som samler inn penger å melde seg for politiet, eller man kan innføre et forbud. Høringsinstansene gav ulike synspunkter på de forskjellige spørsmålene. Departementet har avholdt eget møte med Oslo politidistrikt for å drøfte spørsmålene reist i høringsbrevet.

Forslagsstillerne synes å mene at politiet skulle være i en posisjon som gjør at man bør følge de råd etaten fremsetter, ved at de sier at «man bør være meget varsom med å ignorere klare oppfatninger fra den etaten som arbeider med denne problematikken daglig.» Jeg ignorerer ikke politiets oppfatninger. De vil alltid veie tungt. Men ser vi på andre viktige samfunns-spørsmål som berører politiet sterkt, blant annet skjenkepolitikken, tror jeg forslagsstillerne vil være enige i at politiets synspunkter må vurderes opp mot andre hensyn.

I forhold til forslaget vil jeg særlig bemerke:

3. Regjeringen vil ikke fremme forslag om et nasjonalt forbud mot tigging på offentlig sted. Selv om en del av tiggingen er en organisert virksomhet, ser vi med all mulig tydelighet at den springer ut av sosial nød. Det prinsipielle utgangspunkt om at vi som samfunn og enkeltborgere må tåle å se nøden på våre gater, gjelder fremdeles. Regjeringen oversendte 7. mai et lovforslag til Stortinget, der vi foreslår endringer i politiloven som vil gi adgang for kommunene til å regulere tid og sted for tigging på offentlig sted, og innføre meldepikt /registreringsordning, i de lokale politivedtektene.
4. Regjeringen lanserte 7. mai også andre tiltak for å møte utfordringer knyttet til tigging, blant annet et forslag om en tilskuddsordning for humanitære tiltak relatert til tigging.

Det er viktig at kommune, politi og andre myndigheter og organisasjoner samarbeider om hvordan man best møter de utfordringer tiggingen bringer med seg. I mange kommuner vil man med relativt enkle midler kunne avhjelpe uheldige utslag av tigging, og dempe publikums frykt og usikkerhet i møte med tiggerne.

Foreløpig er det ikke grunnlag for å tro at en skjerping av strafferammen for menneskehandel, der grove tilfeller allerede gir inntil 10 års fengsel, vil være egnet til å redusere forekomsten av utnyttning. Det sentrale nå er at politiet prioriterer å etterforske og avdekke menneskehandel uansett hvor den finner sted, enten dette er i tiggergrupperinger eller andre steder. Hoveddelen av de som tigger er i dag EØS-borgere med adgang til å passere grensen inn til Norge, og til å oppholde seg her en periode. Jeg tror derfor ikke økt grensekontroll vil være et effektivt virkemiddel for å forebygge tiggerrelatert kriminalitet.

